

Ekim, 2017 Sayı: 45

İmgesel bahçeler

REM Art Space, küratörlüğünü Mehmet Kahraman'ın üstlendiği sergide, Ahmet Duru, Başak Kaptan, Banu Çolak, Melike Kılıç, Nejat Satı, Reysi Kamhi, Ömürhan Alptekin ve Tuğçe Dayıoğlu'nun eserlerinden oluşan seçkiye 'arka bahçe' kavramına açılıyor.

Sergi genel görünümü

ALİ GAZİ
aligazi77@gmail.com

Özellikle Gezi sonrası izleyici ve alıcı gibi temel dinamiklerle birlikte, sürdürülebilirlik haline dair aşağı doğru imlenen sanat dünyası, 15. İstanbul Bienali ve CI'17 ile birlikte yeni sezona çok hızlı bir giriş yaptı. Son birkaç yıldır devam eden bu dalgalanmanın ardından, sanatçılarından izleyicisine herkeste bir dinamizm ve heyecan gözlenebiliyor. Uzun tatil rahatından sonra izleyiciyi kendine çeken onlarca proje ve açılış serisi galerileri hareketlendirdi. Eylül ayının hemen başında, REM Art Space de küratörlüğünü Mehmet Kahraman'ın üstlendiği projeye sezona ilk start verenlerdendi. Ahmet Duru, Başak Kaptan, Banu Çolak, Melike Kılıç, Nejat Satı, Reysi Kamhi, Ömürhan Alptekin, Tuğçe Dayıoğlu'nun eserlerinden oluşan seçki 'arka bahçe' kavramına açılıyor.

28 Ekim'e kadar süren sergi birbirinden farklı anlatım olanakları aracılığıyla, özel alandaki, kurgusal olabilen doğamızla diyalog yolları arıyor. Kökenini uygarlık evriminin yakın tarihlerinde bulan ve Fransız İhtilali, Sanayi Devrimi gibi keskin dönemelerin sonrasında hızlanan modernizm, her şeyin yeniden tanımlanıp, dönüştürüldüğü ve gerektiğinde icat edildiği bir dünyaya tekbül eder. Bu tanımlama, dönüştürme ve icat etme 'birey' olarak insanın üzerinde işleyen süreçleri de ifade eder.

Günümüz bağlamlarına kolayca oturtulabilecek 'yabancılaşma' da sahneye bu aralıktan zuhur eder. "1844 Elyazmaları"nda Marx yabancılaşmayı tanımlarken bir etkiler zincirine işaret ederek, yaşamı nesneye aktaran insanın artık kendi yaşamına sahip olamayacağına hükmeder. Bu sebeple sırasıyla yaşamsal etkinliğin kendi kendisine, insanın öz bedeni ve bilincine ve sonunda tüm doğaya yabancılaştığı

bir süreçler silsilesi işler; doğal olarak bundan kaçamayan insan insana yabancılaşır.

20. yüzyıl boyunca dünya savaşları, göç, tüketim toplumu ve mega şehirler gibi büyük sorunları deneyimlemiş toplumların ürünü olan günümüz insanı ise yabancılaşmayı çok daha uç noktalarda yaşarken, kendi özüyle neredeyse tamamen ayrışıyor. Hele bizim gibi sonradan modernleşme çabasıyla kıvranan coğrafyalarda hayat henüz tam anlamıyla 'birey' olamamış insanın suratına belki de daha sert bir şekilde çarpıyor.

Bu sertlik, sorunlarına çözüm üretmeyen yapılar halinde şekillendiğinde bırakın başkalarını kendinizle dahi yüzleşilmeyi, bir dil veya en basitinden diyalog geliştirmeyi bile felç eden sarsıntılarla geliyor. Özellikle 2000 sonrası 'kentsel dönüşüm' gibi tüm toplu ve doğanın geleceğini hiçe sayan rant endekslisi politikalar içinden konuyu görmek istediğimizdeyse man-

zara her açıdan daha sert bir görüntü sunuyor. Yani ne bireysel ne toplumsal planda yüzleşilebilir mümkün oluyor.

Burada modern zamanlarda belirginleşen kamusal ve özel alan ayrımları, yabancılaşmanın ana mecraları olarak ayırt edici olabilir ve belki de 'yüzleşme' potansiyellerine dair ipuçları verebilir. Bir yanda çoğul doğası ile sosyal, ekonomik, siyasal ve daha pek çok düzlemde insanların ortak paydalarda keşistikleri her şeyi ifade eden kamu diğer tarafta bizzat özne olarak kendisinden başlayarak, bilinci ve yaşantıları ile tüm diğerlerinden ayrışan insanın olası yaşam alanlarının her birini işaret eden özel alan.

Serginin problematiğini 'arka bahçe' metaforuyla tam da kamusal ve özel alan ayrımlarının giderek silikleştiği bir yere kurgulaması, birbirine zıtmiş gibi görünen iki zeminin varoluşsal kesişimlerini araması hatta bu zıtlığı ortadan kaldırmaya çalışması anlamlı. Zira bireylerin dışarıdaki her şeyin ağırlığıyla çekilip-kısırdıkları özel alanları, aynı zamanda kapalı varoluş alanlarıdır. Beklentilerden arınmış, sınırların ve itirazların çiçeklendiği, yabancılaşmadan yüzleşme denemelerine açılan gizli bahçeler, kendisiyle karşılaşan bireyin sınırlarını içeriden dışarıya doğru genişletmesiyle doğanın yerine ikame edilebilirler. Doğaya bir müdahale olan bahçeler aynı zamanda insanın bir irade ürünü olarak şekillendirilirler. Sanatın da, büyük sorunlara çözüm bulmak değil de, kendine yabancılaşmış günümüz bireyini gerçekliğin sertliğine alternatif bir gizli bahçe gibi çevreleyerek yüzleşme iradesini göstermeye çağırması hatta sağaltması, onun her türden sınırları kaldırabilen olanaklarından biri.

Çağrışımlarla yüklü "Arka Bahçe" sergisi farklı malzeme kullanımından soyut imgelemeye kadar interdisipliner bir açılıma sahip ve birbirlerini açıp örtten yapıyla apayrı tekniklere, üsluplara sahip sanatçıları mekana bağımsız adacıklar gibi serpiştirmiş.

Mekanın derinliğine doğru açılan serginin girişinde izleyiciyi, Ahmet Duru'nun "Dipsiz Bir Kuyu" adlı karışık teknikle ele aldığı ve yıkık bir kulübeyi çevresindeki bahçesiyle gösteren küçük bir yerleştirmesi karşılıyor. Soyutlanmış, yalnızlık dolu ve hüzünlü bir özel alanı 'dikizliyor' gibiyiz. Çalışmalarında doğa, insan ve varoluş gibi temalardan esinlenen Duru, ölççekleriyle oynadığı makro ve mikro görünümle üstünden kurguluyor eserlerini. 2017 tarihli "Burada Bir Yerde" adlı büyük tuvalinde ise baktığımız küçük bir yerin bile muazzam bir büyüklüğü barındırdığını ve orada kaybolabileceğimiz gerçeğini algılıyoruz.

Nejat Satı "21 Gram" serisinden iki küçük eseriyle yer alıyor sergide. Yüzeyle belirgin yapısını kazandıran hareketlerle yedirilmiş 2017 tarihli işlerde, ışıkla etkileşim içinde yer yer transparan ve akışkan karakterli malzeme, her şart altında sürekli değişen içsel, duygusal dünyamızın bir temsilini barındırıyorlar gibi. Soyut imgeler olarak okunduğunda özellikle çağdaş sanat içinde kendine özgü hahk bir yer edinen Satı'nın eserleri, izleyicisine en basitinden gerçekliğin doğasına dair sorunlar sordurabiliyor.

Hafıza ve duyguları öne çıkaran eserlerinden tanıdığımız Reysi Kamhi de 2016-17 tarihli, "Nesneler Hayal Ettiğinde" serisinden değişik ölçülerdeki eserleriyle galeri girişinin karşı duva-

zında yer alıyor. Kağıt üzerine yağlıboya olarak ve son derece steril çalışılmış bu işlerde Kamhi, değişik bitkilerin yaprakları, kozalak veya dal parçaları gibi organik kısımlarıyla birlikte, saat, kolye, çengelli iğne, makas ve kurdele gibi insan üretimi inorganik nesnelere harmanlandığı görsel kompozisyonlar sunuyor. Gösterim kipinin basit ama güçlü yanıysa, tamamen yalınlaştırılıp soyulan bu nesnelere çıplak doğaları ile karşımıza çıkarken, bir yandan onlarla temas halinde olan sahiplerinin gündelik yaşamından işaretlere dönüşebiliyorlar.

Eserlerinde kendine özgü hikaye anlatımlarını sunan Melike Kılıç ise yine mikro sayılabilecek ve 'işçilik-zanaat' yönü yoğun, kağıt kesme, mürekkep işlerini taşıyor seçkiye. Kişisel dünyasının, rüyalar ve bilinçaltının haritaları sayılabilecek ayrıca son derece malsalı bir dil içinden "Tören Hazırlığı Hep Sabır İster", "Dalgaların Üstüne Uyudum", "Sadece Dağ Bir Eve Komşu Olur" gibi şiirsel isimlere sahip bu eserlerde, çevresi içinde şekillenen küçük yaşantısının derinliklerine dalmış karakterleri izliyoruz.

Sergide Kılıç'ın aksine kağıt malzemeyi lazer kesimle işleyen ve böylece son derece net fakat girift yapılar elde eden Başak Kaptan'ın 2017 tarihli "Sonra Sessizlik I, II" ve "Zeytin" adlı eserleri de görülebilir. İnterdisipliner açıdan malzeme ve tekniği araştıran sanatçı, küçük bir parçasına odaklandığı doğa görünümünü kadrajlıyor. Tam orada parça parça ağaç, dal ve yaprak imgeleri hep birlikte derinliği duyumsatan, yatay ve dikey yönlere açılan bütünsel oluşumlara dönüşüyorlar. Yaşam ve hatıralarımızın öznal-kolektif bellek ve imgelemin içinde devam eden keskinli sürekliliği, kamu-özel alan ayrımını besleyen aralığa konumlanıyor.

Banu Çolak daire formunda, büyük boyutlu, 2016 tarihli "A Landscape in Them Mind" adlı eseriyle seçkide yer alan diğer bir isim. Yüzeyle farklı boyutlarla birim birim işleyerek derinlik kazandırdığı geometrik -aynı zamanda bitkisel-formlar, fonda yer alan çiçekli doğa görünümünün sıradan haliyle açılıp kapanan bir tezatlık oluşturuyor. Görünenle, altında yer alan gerçekliğin nasıl bir manzara algısı yarattığını sorgulayan bir eser söz konusu olan. Bu tip bir yaklaşımı coğrafya, zaman ve insan unsuruyla düşündüğümüzde ortaya temsil olarak iç-dış, ev-şehir, yurt-gurbet türünden birbirlerini var eden karşıtlıklar çıkıyor.

Genç isimlerden Tuğçe Dayıoğlu da "Hiding" isimli 2017 tarihli büyük yağlıboya tuvaliyle görücüye çıkıyor. Kendi içinde birbirini tamamlayan parçalar halinde farklı renklerde ve bölünerek ortaya çıkan bütün bitki formlarından soyut lekelerle uzanıyor. Bu karmaşanın içine gömülmüş gibi ortada bir tek insan eli görüyorsunuz.

Son olarak çalışmalarını İzmir'de sürdüren genç kuşağın önemli isimlerinden Ömürhan Alptekin'in "Faded" serisinden devam ettirdiği eserleriyle karşılaşacağız. 2015 tarihli, tekil saksıları içinde siyah beyaz estetikte çalışılmış işlerin arasında 2017 tarihli, doğanın içerisinden kadrajladığı çoğul bitki öbeklerinin artık renklenmiş kompozisyonları yer alıyor. İş mürekkebiyle geliştirdiği tekniği giderek ustalaşan bir biçimde kullanan Alptekin, küçük boyutlu ele aldığı seride konu olarak 'solmuş' fakat gösterim kipi anlamında 'canlı' bir tasvir gücü yakalamış.

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

İstanbul Kültür Üniversitesi'nin genç ressamı desteklemek amacıyla düzenlediği Akingüç Resim Ödülü'ne başvurular başladı!

Son Başvuru Tarihi
25 Ekim 2017

Ayrıntılı Bilgi için;
☎ (0212) 498 40 49
✉ akingucresim@iku.edu.tr

iku.edu.tr/akingucresim